

Retningslinjer om materialbruk

Sosial- og helsedirektoratets «Retningslinjer for bruk av tannrestaureringsmateriale» som ble offentliggjort 17. mars, skal tre i kraft 1. juli 2003.

I forhold til det utkastet som ble sendt på høring i fjor sommer, er det få endringer. Det er foretatt et omfattende litteratursøk, men man har ikke funnet forskning som påviser årsakssammenheng mellom amalgamfyllinger og generelle helseskader. Videre er tabellen med standardmaterialer og alternative materialer tatt ut av retningslinjene, og det er «tillatt» å bruke amalgam hvis pasienten ønsker det. Men hovedmålet er selvsagt fortsatt at *bruk av amalgam skal reduseres*.

Sosial- og helsedirektoratet legger opp til omfattende informasjon til alt tannhelsepersonell og vil sende ut retningslinjene sammen med annet informasjonsmateriell. En brosjyre om tannfyllingsmaterialer utgitt av Norsk Tannvern skal revideres og utgis på nytt i samarbeid med SHdir. Det forutsettes at brosjyren blir tilgjengelig på alle tannlegekontorer og tannklinikker.

Sosial- og helsedirektoratets konklusjon

1. Sett fra et folkehelseperspektiv er det ønskelig å redusere kvikksølveksponeringen i befolkningen. Sosial- og helsedirektoratet anbefaler at bruken av amalgam som tannrestaureringsmateriale reduseres så mye som mulig.
2. Retningslinjene innebærer ikke et forbud mot bruk av amalgam, men tannlegene oppfordres til redusert bruk.
3. Retningslinjene innebærer ikke en anbefaling om utskifting av allerede lagte amalgamfyllinger hos personer som ikke har symptomer i forbindelse med fyllingene.
4. Det skal foreligge særlige og tungtveidende grunner for å bruke amalgam på barn og ungdom.
5. Når det er odontologisk-faglige indikasjoner for å legge om en fylling på voksne, bør et annet materiale enn amalgam brukes. Dersom en pasient ønsker amalgam som tannrestaureringsmateriale, bør det aksepteres.
6. Sosial- og helsedirektoratet er av den oppfatning at det er viktig å redusere bruken av alle tannfyllingsmaterialer. Det krever øket satsing på forebyggende tiltak. Det vil bli prioritert.
7. Sosial- og helsedirektoratet har unnlatt å gi detaljerte råd om spesifikke valg av tannrestaureringsmaterialer. Grunnen til det er at kunnskapsgrunnlaget er for spinkelt. En forklaring på det manglende kunnskapsgrunnlaget er hyppige introduksjoner av nye materialer og nye materialtyper. Direktoratet legger noen viktige føringer og sier noe om hva man skal legge vekt på når materialer skal velges.
8. Sosial og helsedirektoratet er også av den oppfatning at det bør opprettes en kvalitetssikret kunnskapsbase for bruk av tannrestaureringsmaterialer/odontologiske biomaterialer som oppdateres jevnlig slik at de rådene som gis om hvilke materialer tannlegene bør bruke, stadig blir bedre fundert.
9. Sosial- og helsedirektoratet bidrar med disse retningslinjene til Miljøverndepartementets «Handlingsplan for helse- og miljøfarlige kjemikalier» 1999.

Sosial- og helsedirektoratets anbefalinger

- Forebyggende behandling vektlegges. Når fyllingsterapi er nødvendig skal det velges vevsbesparende prepareringsteknikker.
  - Amalgam skal vanligvis ikke være førstevalg på noen indikasjon for fyllingsterapi
  - Bruk av amalgam begrenses mest mulig av hensyn til miljøet og mulige helseskader
  - Fyllingsterapi hos gravide bør unngås
  - Ved nye restaureringer må kontakt mellom amalgam og andre metaller unngås
  - Allergi mot bestanddeler i et tannrestaureringsmateriale er en kontraindikasjon for bruk av det aktuelle materiale
  - Det skal tilstrebes å redusere både pasientenes og tannhelsepersonellens eksponering for kjemiske substanser ved tannbehandling både ved innlegging og fjerning av fyllinger
  - Vakuumsug og vannkjøling skal brukes ved fjerning av gamle fyllinger
  - Unngå berøring av materialer før de er herdet
- Retningslinjene finnes på direktoratets nettsider www.shdir.no

Reidun Stenvik